

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 โดยมีสาระสำคัญ 9 หมวด 1 บทเฉพาะกาล 78 มาตราและมีองค์ประกอบด้านต่าง ๆ คือ ความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวการจัดการศึกษา การบริหาร และการจัดการศึกษา มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากร และการลงทุนทางการศึกษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวครั้งใหญ่ของครูอาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลาย เพราะนับแต่บัดนี้ไปการศึกษาของประเทศต้องมีการปฏิรูปปรับเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ ไปสู่การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ดี เก่งและมีความสุข ปราบกฏสัมฤทธิ์ผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 6)

กระทรวงศึกษาธิการได้เร่งดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษา อันเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็นของประเทศ แต่การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยังไม่ประสบผลสำเร็จ อันเนื่องมาจากปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ เช่น ในเรื่องคุณภาพการศึกษา ทั้งหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารจัดการศึกษาในระดับโรงเรียนหรือสถานศึกษาของประเทศไทย นับได้ว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ค่อนข้างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการ ทั้งยังไม่เป็นผลดีกับคุณภาพการศึกษาด้วย (ชูพิน ทองส่ง โสม, 2546 ,หน้า 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวดที่ 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงฯ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคลากร และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง โดยที่หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหนึ่งที่จัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนา กำลังคนทั้งในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ด้านวิชาชีพที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ไปประกอบอาชีพได้ แต่ปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สถานศึกษาดังกล่าว ยังไม่สามารถบริหารจัดการ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2452 ได้ เพื่อให้การบริหารจัดการบรรลุตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา

ในการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำที่สำคัญในการจัดการศึกษา และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มผู้นำของชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในความมุ่งหมาย และหลักการของพระราชบัญญัติเข้าใจในบทบาทหน้าที่พร้อมที่จะให้ความร่วมมือและสนับสนุน และในการจัดการศึกษาที่จะให้ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมและหน้าที่ในการจัดการศึกษานั้น ถือเป็นเรื่องสำคัญมากจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนในสังคม ให้มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดตระหนัก และรับผิดชอบร่วมกัน เพราะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (education for all) ดังนั้นปวงชนต้องร่วมกันจัดการศึกษา (all for education) เพื่อพัฒนาสังคม ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (กัมภณท์ จุนโท, 2543, หน้า 36-37)

ความสำคัญในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาเป็นองค์กรในการบริหาร โดยใช้หลักเกณฑ์การกระจายอำนาจอยู่ภายใต้การบริหารของคณะบุคคลและระเบียบสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษา ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา พ.ศ.2549 เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี มีสถานศึกษาในสังกัดรวม 7 แห่งที่มีขนาดแตกต่างกัน ดังนั้นด้วย

เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการจัดการศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี เพื่อจะได้นำผลของการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ในเกิดประโยชน์ต่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา อันเป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปและสอดคล้อง ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีต่อการจัดการศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

สมมุติฐานของการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ที่สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี 7 วิทยาลัย จำนวนทั้งสิ้น 144 คน ดังนี้
 - 1.1 วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี จำนวน 24 คน
 - 1.2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี จำนวน 19 คน
 - 1.3 วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงจิมเมนต์ไทยอนุสรณ์ จำนวน 22 คน
 - 1.4 วิทยาลัยเทคนิคมวกเหล็ก จำนวน 18 คน
 - 1.5 วิทยาลัยการอาชีพสระบุรี จำนวน 21 คน

1.6 วิทยาลัยการอาชีพหนองแค จำนวน 20 คน

1.7 วิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 105 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยศึกษาตัวแปร ดังนี้

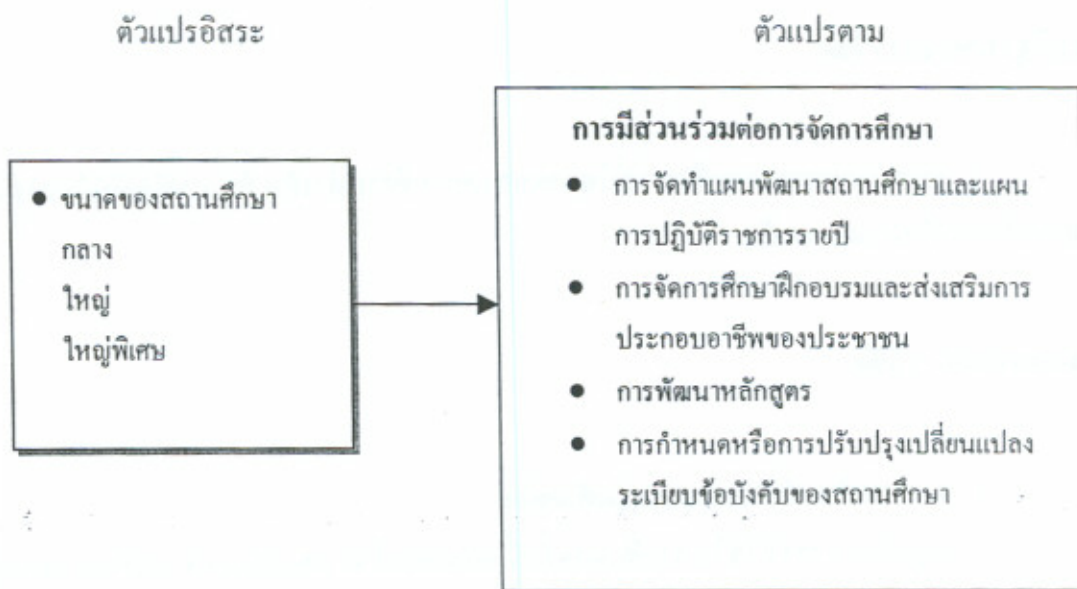
2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษา

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ระหว่างเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม 2550

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549 ซึ่งร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา ยังไม่ผ่านออกมามีผลบังคับใช้ ในขณะที่ทำการวิจัยความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนการปฏิบัติราชการรายปี การจัดการศึกษาฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน การพัฒนาหลักสูตร และการกำหนดหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง กรรมการสถานศึกษาที่มาจากการสรรหาและการเลือกเป็นผู้แทน ตามองค์ประกอบดังนี้ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกฝ่าย ผู้แทนจากฝ่ายต่างๆ ครูผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกรรมการสถานศึกษาตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วย คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549

ความคิดเห็น หมายถึง ระดับความรู้สึก ที่แสดงออกด้วยคำพูดหรือพฤติกรรมของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ของวิทยาลัยใน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีต่อการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา หมายถึงการมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา ร่วมพิจารณา กำกับ ติดตาม ส่งเสริมและสนับสนุน แก่สถานศึกษาในลักษณะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวมากหรือน้อย เพื่อให้การจัดการและพัฒนาสถานศึกษาสอดคล้องกับระเบียบสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา พ.ศ. 2549 แบ่งการมีส่วนร่วมเป็น 4 ด้าน คือ การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนการปฏิบัติราชการรายปี การมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน การมีส่วนร่วมการพัฒนาหลักสูตร และ การกำหนดหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนการปฏิบัติราชการรายปี หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนการปฏิบัติราชการรายปี ให้สอดคล้อง

กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม ชุมชนและท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาฝึกรอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในกำหนดนโยบาย ส่งเสริมให้มีการดำเนินการจัดการศึกษาฝึกรอบรม เผยแพร่ความรู้ และเสนอแนะแนวทางในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนและผู้สนใจ

การมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม ชุมชนและท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมกำหนดหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมกำหนด ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาว่าด้วย คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์ วิทยาลัยเทคนิคววกเหล็ก วิทยาลัยการอาชีพสระบุรีแล วิทยาลัยการอาชีพหนองแค

ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง จำนวนนักศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งจำแนกเป็น 4 ขนาด ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2550, หน้า 30)

1. สถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักศึกษา 1 – 500 คน)
2. สถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวนนักศึกษา 501 - 1,000 คน)
3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักศึกษา 1,001 - 2,000 คน)
4. สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักศึกษา 2,001 คนขึ้นไป)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี หมายถึง หน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย อำนาจหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อทำหน้าที่ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาภายในจังหวัดสระบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและปรับปรุงพัฒนา บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545

2. เป็นข้อมูลสำหรับคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ด้านการบริหารงานและการเรียนการสอน

